

ΚΛΕΙΡ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΤΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.

ΑΡΙΘΜ. 3 (147).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Απριλίου ἑκάστου ἔτους ἐτησίᾳ μὲν
φρ. χρ. 25 ἔξαμηνος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Ζ'.

τῇ 1/13. Μαΐου 1891.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΝΤΕΓΑΤΣΑΣ.

 διάσημος ἀνθρωπολόγος, ἔζοχος ιατρός, καὶ περίφημος ἵταλος συγγραφεὺς Παῦλος Μαντεγάτσας (Paolo Mantegazza), πρώην καθηγητὴς τῆς παδολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Παυσίας νῦν δὲ καθηγητὴς τῆς ἀνθρωπολογίας ἐν Φλωρεντίᾳ, ἐγεννήθη ἐν Monza τῇ 31 ὁκτωβρίου 1831. Μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ παιδός ἔσχεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ Laura, τῆς ὧδοιας λαμπροτάτην εἰκόνα παρέσχεν ἐν τῷ ἀξιολόγῳ συγγραμματίῳ του «La mia Mamma».

Τὴν πρώτην αὐτοῦ ἑκπαίδευσιν ἔλαβεν ἐν Μεδιολάνοις, ἔνθα παῖς ἦτι ὡν διεκρίθη καὶ ως ποιητὴς διὰ τοῦ βραβεύθεντος ποιήματός του «Περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου». Ἐνταῦθα ἐπεράτωσε καὶ τὰς πρώτας αὐτοῦ φιλοσοφικὰς σπουδάς, εἰς δὲς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀποδίδει τὴν διεύθυνσιν ἢν βραδύτερον ἡκολούθησε καὶ ἐτίρησεν ὡς συγγραφεὺς. Τὰς ιατρικὰς σπουδάς του ἤρχισεν ὁ νέος ἐν Πίζῃ, ἔξηκολούθησεν ἐν Μεδιολάνοις καὶ ἐπεράτωσεν ἐν Παυσίᾳ. Ἐννεακαιδεκαετὴς τὴν ἡλικίαν, διεκρίθη δὲ ἐμβριῶν ιατρικῶν διατριβῶν, καὶ πρότερον δὲ φοιτητὴς ὡν ἐν Παυσίᾳ ἡτο ἀντικαταστάτης τοῦ καθηγητοῦ τῆς χημείας Polli. Εἰς τὴν χημείαν ἤθελε ν' ἀφιερωθῆ ἐντελῶς, ὅτε αἴφνης σφοδρὸς

ΚΛΕΙΡ. ΤΟΜΟΣ Ζ'.

καὶ ἀτυχῆς ἔρως ἡνάγκασεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ ἀνακούφισιν εἰς μακρὰς περιηγήσεις. Μετέβη κατ' ἀρχὰς διὰ τῆς Ἐλβετίας εἰς Γαλλίαν, εἴτα δὲ εἰς Γερμανίαν, Ὀλλαγδίαν, Βέλγιον καὶ ἐντεῦθεν εἰς Ἀγγλίαν, πανταχοῦ καὶ πάντοτε μελετῶν ἐρευνῶν καὶ συγγράφων. Ἐν Παρισίοις, τῷ 1854, ἔγεδωκε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον, ὅπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπέρρξε τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐπιστημόνικοῦ του βίου, καὶ τὸ ὥποιον ἀλληλοδιαδόχως μετεφράσθη εἰς δλας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Τὸ ἔργον τοῦτο είνε ἡ «Fisiologia del piacere» (ἡ φυσιολογία τῆς ἥδονῆς), τοῦ ὥποιον τὸ ἀντίστοιχον «Fisiologia del dolore» (ἡ φυσιολογία τοῦ ἀλγούς) μόλις μετὰ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἔξεδόθη. Ἀκριβῶς εἰπεῖν, τὸ πρῶτον του ἔργον συνέγραψεν ὁ Mantegazza, μόλις δεκαπενταετὴς ὡν τὴν ἡλικίαν. Ἄλλα τὸ δοκίμιον τοῦτο, ὅπερ ἐπέγραψε «Μικρὰ μαθήματα χημείας διὰ παιδία καὶ νεανίας», δὲν ἤξιώθη νὰ ἐκδοθῇ, διότι οἱ ἐκδόται δὲν είχον ίκανὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν νεαρὸν συγγραφέα. Τὴν τύχην τοῦ βιβλιαρίου τούτου διγείται ὁ Mantegazza μετὰ πολλῆς χάριτος ἐν τῷ συγγραμματίῳ του «Il mio primo passo» (Τὸ πρῶτον μου βῆμα). Ἀπὸ τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης ἀπο-

PAOLO MANTEGAZZA.

πείρας (ι μαρτίου 1848) μέχρι σήμερον, πόσην ἀφθονίαν πολυτίμων ἔργων ἡγόρασαν ἐναμίλλως οἱ πρὸς ἄλλήλους ζηλοτυποῦντες ἑκδόται!

Άλλα πρότερον, μετὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ ἄνω μνημονεύθεντος ἔργου (*Fisiologia del piacere*) τῷ 1854, μετέβη δὲ νεαρὸς ἱατρὸς ἐκ Παρισίων εἰς τὴν Νότιον Ἀρετορικήν, ἔνθα ἐσκόπευε νὰ ἐγκατασταθῇ μονίμως ὡς ἱατρός. Διατρίψας ἐπὶ τινα χρόνον εἰς διαφόρους πόλεις (Buenos-Ayres, Entrerios, Paraguay, Salta), ἐνυμφεύθη ἐν τῇ τελευταίᾳ πόλει τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ Jacobita, εἰς ἣν ὅμολογεῖ ὅτι ὀφέλει τὰς εὐδαιμονεστέρας ἡμέρας τοῦ βίου του. Μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τῆς μικρᾶς οἰκογενείας ἐπέστρεψε τῷ 1858 εἰς Ἰταλίαν, ὥπως στρατολογήσῃ ἰκανὸν ἀριθμὸν Λομβαρδῶν πρὸς σύστασιν ἵταλικῆς ἀποικίας ἐν τῇ Ἀργεντινικῇ Δημοκρατίᾳ, ἀλλὰ

τὰ χαρμόσυνα συμβάντα τοῦ 1859 ἐδέσμευσαν αὐτὸν διὰ παντὸς εἰς τὴν πατρίδα.

Ἐνταῦθα ἐγένετο βοηθὸς ἱατρὸς ἐν τῷ Ospedale Naggiare τῶν Μεδιολάνων, εἶτα δέ, τὸ εἰκοστὸν ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων, διωρίσθη καθηγητὴς τῆς γενικῆς παθολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πανίας, ἔνθα ἴδρυσεν ἀμέσως τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ ἐργαστήριον τῆς πειραματικῆς παθολογίας. Ἐκτοτε ὁ Mantegazza ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματός του καὶ ἐκτήσατο παγκόσμιον φήμην οὐ μόνον ὡς ἔζοχος ἐπιστήμων ἀλλὰ καὶ ὡς διαπρεπής συγγραφεύς. Τῶν πολυαριθμῶν αὐτοῦ ἔργων (ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, ἔξαιρέτων μυδιστορημάτων κτλ.) δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ χῶρος νὰ κάμωρεν οὐδὲ ἀπλῆν ἀπαριθμησιν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶνε μεταπεφρασμένα εἰς τὰς κυριωτάτας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

ΤΡΕΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΑΙ ΠΡΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΣ.

·Υπὸ ΣΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. (Τέλος.)

ΛΟΘΕ τέλος ἡ ἡμέρα τῆς ΙΔ'. συνεδριάσεως τῆς Συνόδου, ἢν ἀξίζει νὰ ἐκδέσωμεν λεπτομερέστερον. Ἡτο ἡ⁵ Ιουλίου πλῆθος ἀναρίθμητον είχε συνέλθη πρὸ τῆς Μητροπόλεως τῆς Κωνσταντίας· ἦθελε νὰ ἴδῃ πῶς τιμώρονται οἱ αἱρετικοί, νὰ γίνῃ θεατὴς θεάματος ἀποτροπαίου. Προήδρευε τῆς Συνόδου ὁ καρδινάλιος Viviens. Εἶχε στηθῆ ἐν τῷ μέσω τοῦ ναοῦ πένθιμος ἔξεδρα, ἐφ' ἣς ἔκειντο σωρηδὸν ἵερὰ ἄμφια, ἀτινα ἔμελλε νὰ ἐνδυθῇ ὁ Οὖσος καὶ ἀποδυθῇ δημοσίᾳ ὡς σύμβολον τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ. Ἀρξαμένης τῆς Λειτουργίας εἰς ἀρχιεπίσκοπος ἔξηλθε τοῦ ναοῦ, ὥπως φέρῃ τὸν Ἰωάννην ἐκ τῆς φυλακῆς ἐνώπιον τῆς Συνόδου· ἐπειδὴ δέ, δε τε ἐπανῆλθε, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποπερατωθῆ ἡ Λειτουργία, ἐσταμάτησαν τὸν Οὓσον πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ, ὥπως ἡ παρουσία αὐτοῦ μὴ μολύνῃ τὴν θείαν μυσταγωγίαν. Αὐτὸς δὲν ἔβλεπεν, ἥκουεν ὅμως τὸν ψάλλοντας τὴν ύστιν ἔκεινην τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς μαθητάς του: «Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἀρπαγεῖς. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.» Ἀποπερατωθείσης τῆς Λειτουργίας, προσήχθη ἐνώπιον τῆς Συνόδου· ἀγεβιβάσθη εἰς ὑψηλὴν καθέδραν, καὶ ἐκεῖ ἐνώπιον τοῦ πλήθους ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ προσηκόληθη. «Οταν δὲ ἀνθρωπος δὲν αἰσθάνεται πλέον τὸν φόβον τοῦ θανάτου, εἰ καὶ περιβάλλεται εἰσέτι ὑπὸ τῶν ὀστέων καὶ τῶν σαρκῶν, ἀνυψοῦται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ παρέχοντος τὴν ζωήν, ὡς πνεῦμα καθαρόν. Τὴν συγκίνησιν τῶν παρισταμένων καὶ τὴν προσευχὴν τοῦ Οὓσου διέκοψεν ἡ βροντώδης φωνὴ μοναχοῦ ἱεροκήρυκος, τοῦ ἐπισκόπου Λόδη, προοιμιάσαντος τὸν λόγον του διὰ τοῦ ῥητοῦ τοῦ ἀποστόλου Πάιλου «ἴνα καταργήσῃ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας». Ὁμίλησεν ὥπως πείσῃ τὸν Αὐτοκράτορα νὰ τιμωρήσῃ κατ' ἀξίαν τὸν Οὓσον, μὴ διστάσας νὰ συμπεράνῃ ὅτι αὐτὸς ἦτο νόμιμον θῦμα τῆς δικαιοσύνης!

Προαγγέλλεται ἡ συνεδρίασις τῆς συνόδου ταραχώδης· διδεν μετὰ τὸ πέρας τῆς ὄμιλίας ἔκεινης, διὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀντωνίου διακηρύττει αὐτὴν ὅτι ἐπὶ ἀπειλῆ ἀφορισμοῦ καὶ διμήνιου φυλακίσεως (! !) ἀπαγορεύει αὐ-

στηρῶς πᾶσαν διακοπὴν καὶ διατάραξιν αὐτῆς· ἡ ἀπειλὴ δὲ περιλαμβάνει ἀπαντας· καρδιναλίους, ἐπίσκοπους, βασιλεῖς καὶ αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα. Οὕτως ἐνόουν οἱ ἄγιοι ἐκεῖνοι πατέρες τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, τὴν ἐν ἀγίᾳ πνεύματι συγκρητισιν, καὶ τοιαῦτα πονηρὰ συνέδρια ἐκαλοῦντο ἀγιώταται σύνοδοι. Ἐπιβληθείσης οὗτως τῆς σιωπῆς ὁ Βερτόλδος ἐκ Windungen προτείνει ἐν τέλει τὴν τιμωρίαν τοῦ Οὓσου. Ἐπιχειρεῖ οὗτος νὰ ἀπολογηθῇ ἀλλ' ὁ καρδινάλιος ἐπίσκοπος τῆς Φλωρεντίας τὸν διακόπτει ἀποτόμως καὶ τῷ ἐπιβάλλει σιωπήν.

Οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο· τὸ δράμα ἐπρεπε νὰ λάβῃ καταστροφήν. Ὁ ἐπίσκοπος Κονκορδίας, ἀναγινώσκει τὸν ὄρον τῆς Συνόδου, καὶ δὲν πάντα μὲν τὰ βιβλία τοῦ Οὓσου κατεδικάζοντο εἰς τὸ πῦρ, αὐτὸς δὲ καθηρεῖτο τῆς Ιερασύνης. Συνεπέραντε δὲ ὡς ἔζης: «Ἡ ἀγιωτάτη αὐτὴ ἐν Κωνσταντίᾳ συνέλθουσα Σύνοδος βλέπουσα ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία οὐδὲν δύναται πλέον νὰ ἔχῃ κοινὸν καὶ νὰ πράξῃ μετὰ τοῦ Οὓσου, ἐγκαταλείπει αὐτὸν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου». Ὁ Οὓσος ἥκουσε γονυπετὴς τὴν ἀπόφασιν· διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ἀδίκου πυρπολήσεως τῶν βιβλίων του, διότι δὲν τὸν εἶχον πείση περὶ τῶν σφαλμάτων του, καὶ διότι ἀγνόουντες οἱ συνοδικοὶ τὴν βοημήτην γλώσσαν, ἐν ἣ ἡμῖν γεγραμμένα, οὔτε τὰ ἀνέγνωσαν ὄρθως, οὔτε ἥδυναντο νὰ κρίνωσιν ὄρθως περὶ αὐτῶν. Ἐπεκαλέσθη μάρτυρα τὸν Θεόν περὶ τῆς ἀδωρήτος του, δὲν ικέτευσεν ὥπως συγχωρήσῃ τοὺς ἀδίκους κριτάς του. Ἐν τούτοις πλησιάζει αὐτῷ δὲ ἀρχιεπίσκοπος Μεδιολάνων μετὰ πέντε ἄλλων ἐπισκόπων καὶ ἐνδύει αὐτὸν ἀπασαν τὴν ιερατικὴν στολὴν καὶ τῷ προσφέρει τὸ ἄγιον ποτήριον. Μετὰ καρτερίας ψυχῆς ἥνεκαντη τὴν καταφρόνησιν. Τὸν κατεβίβασαγ εἶτα ἀπὸ τῆς ἔξεδρας καὶ ἀφαιροῦντες ἀπὸ τῶν χειρῶν του τὸ Ποτήριον, «ἀπόγνωσον, τῷ ἔλεγον οἱ ἐπίσκοποι, ἀπόγνωσον». — «Οὐδέποτε, οὐδέποτε, ἀπήντησεν ὁ δυστυχής· δὲν ἀνταλλάσσω τὴν συνείδησίν μου διὰ τῆς ζωῆς μου». — «Κατηραμένε Ιούδα, τῷ προσέθηκαν, δοτις ἐγκατέλιπες τὸ συνέδριον τῆς εἰρήνης καὶ παρεδόθης εἰς τὸ συνέδριον τῶν Ιουδαίων· σὲ ἀφαιροῦμεν τὸ ποτήριον τοῦ αἵματος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ». Πρὸς δὲ ὁ Ἰωάννης ἀπήντησε μεγαλοφώνως ὅτι ἥλπιζεν εἰς